

ДЕКОРАТИВНІ ОДНОРІЧНИКИ КОЛЕКЦІЇ АГРОБІОСТАНЦІЇ ПНПУ ІМЕНІ В.Г. КОРОЛЕНКА

Гапон С.В., Джупій М.С.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Декоративні однорічники відіграють важливу роль в житті людини, адже слугують невід'ємним компонентом для прикрашання садиб, а також використовуються на різних видах клумб, рабатов, солітерів, газонів. Все це сприяє естетичній та духовній насолоді, покращує настрій людини та входить до рекреаційних зон, які відіграють важливу роль у зміцненні її здоров'я.

До групи декоративних однорічників відноситься багато рослин, але не всі вони підходять, наприклад, для вирощування на шкільних подвір'ях, території дитячих садочків, парків тощо. Тому метою нашої роботи і є характеристика групи однорічних рослин колекції агробіостанції Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

У результаті наших досліджень встановлено, що колекція декоративних однорічників налічує 26 видів рослин, які належать до відділу *Magnoliophyta* класу *Magnoliopsida*, 15 родин, 24 родів. Найбагатшою є родина айстрові (12 видів). Вона представлена наступними видами: геліхризум приквітковий, волошка синя, майорці стрункі, календула лікарська, айстра китайська, жоржина однорічна, космея однорічна, чорнобривці розлогі, чорнобривці стрункі, повняки звичайні, ценерарія приморська, хризантема однорічна.

Родина капусти репрезентована левкоєм однорогою, алісумом гібридним, капустою листяною; пасльонові – петунією гібридною, тютюном запашним, глухокропивою – шавлією блисковою. Є серед однорічників види з родин маловідомих. Це, наприклад, лобелія ерінус з родини лобелієві, бальзамін садовий з родини бальзамінові, гвоздика Шабо з родини гвоздикові, антірinum садовий з родини ранникові, настурція садова з родини настурцієві та ін. Причому переважна більшість рослин є красивоквітучими рослинами. Але є серед цієї групи і красиволистяні рослини, або рослини іншого не зеленого кольору, які створюють на клумбах гаму кольорів. Серед них особливо ціниться ценерарія приморська, яка має непоказні жовті квітки, але ціниться за сріблястий колір всієї рослини. Клумби, рабатки з її участю мають ефектний вигляд.

У останні роки популярною у містобудуванні та паркобудуванні є кімнатна багаторічна рослина секстреазія фіолетова. Вона вирощується як однорічник, характеризується високою здатністю до вегетативного розмноження. Тому її полюбують висаджувати на клумбах, газонах.

Однією з високих декоративних якостей однорічників є їхній колір. Підбір кольорів, які переходять поступово один в інший, дає

можливість створити на клумбах всі кольори веселки. Так насичений темно-червоний колір до темно-рожевого мають амарантум хвостатий, целозія гібридна, світло-червоний – шавлія блискуча, жовтий – повняки звичайні, майорці стрункі, оранжевий – календула, білий – алісум, світло-фіолетовий до темно-рожевого – гомфрена головчата, фіолетовий – агератум та ін. Є види, які характеризуються гамою кольорів. Це жоржина однорічна, петунія гібридна, майорці стрункі, лобелія еріус, антірінум, айстра та ін.

Однією з декоративних якостей однорічників вважається їхня тривалість квітання, його початок та кінець. За довготривале квітання ціняться жоржина однорічна, шавлія блискуча, агератум, чорнобривці стрункі та ін.

До декоративних якостей однорічників відноситься і розмір стебла рослини. Адже в останні роки спостерігається тяжіння у підборі колекцій декоративних однорічників до низькорослих видів. Уже відомі низькорослі форми агератуму, антірінуму, чорнобривців, повняків, петунії.

До колекції підбираються види, які не є вибагливими у вирощуванні. Хоча на території агробіостанції більшість з них вирощується розсадним способом. Так щорічно вирощується розсада гомфрени, целозії, чорнобривців, шавлії та ін. Але низка однорічників вирощуються прямим посівом у ґрунт. Це амарант хвостатий, календула, жоржина однорічна та ін.

Кожен рік у розвитку квітництва приносить свої нові види та форми декоративних однорічників. Тому агробіостанція ПНПУ імені В.Г Короленка є місцем для їхньої апробації та вирощування. Крім того, на території агробіостанції можна отримати консультації по вирощуванню тих чи інших видів красивоквітуючих та декоративнолистяних однорічників. Тому наші подальші дослідження будуть спрямовані на підбір та вивчення умов вирощування нових видів та форм цієї цікавої та необхідної для озеленення групи рослин.

ВМІСТ ВІЛЬНОГО ПРОЛІНУ У РОСЛИНАХ ВИСОКОГІРНИХ ВИДІВ РОДУ *GENTIANA L.*

*Грицак Л.Р., Дробик Н.М.
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

Здатність до виживання видів за посилення аридності клімату визначається підвищенням вмісту осмотично активних речовин. До цієї групи речовин належить амінокислота пролін, яка є одним із найбільших поліфункціональних стресових метаболітів рослин [1]. За дії стресових факторів створюються умови для найбільш вираженого прояву усіх перерахованих ефектів дії цієї